

Vakdocent is een uitkomst

Basisscholen hebben hoge werkdruk aangepakt

Voilà schaarde zich vorig jaar achter haar stakende leerkrachten. De grootste onderwijsorganisatie in Leusden met één nevenvestiging in Achterveld deed een voorfinanciering om de werkdruk aan te pakken. Later kwam de overheid alsnog met geld over de brug. Hoe is het geld ingezet?

Marcel Koch



■ Gert Broekhuizen (links) en Gerrit-Jan Weiler van Voilà (verschillend onderwijs in Leusden Achterveld). „Je moet een leerkracht niet zijn autonomie afpakken.”

Als ik met directies van scholen over werkdruk spreek, valt me op dat het onderwerp veel minder beladen is dan een jaar geleden. Dit zegt Gert Broekhuizen in een van de glazen vergaderruimtes van het Huis van Leusden waar Voilà kantoor houdt. De clusterdirecteur binnen Voilà stelt vast dat de genomen maatregelen effect hebben gehad. Broekhuizen: „Belangrijk hierin is geweest dat we als stichtingsbestuur de scholen zelf de keuzes hebben laten maken hoe de werkdruk te verminderen, nog voordat de minister en de vakbonden daartoe hadden besloten.”

Even het geheugen opruimen. Ze waren het beu en flink ook. Uit protest legden de leerkrachten uit het basisonderwijs ver-

den jaar tot twee keer toe het werk neer. Ze eisten van onderwijsminister Arie Slob meer geld voor een beter salaris en het terugdringen van werkdruk. Onder de leerkrachten van Voilà was de actiebereidheid groot. „Volkomen terecht”, zegt Gerrit-Jan Weiler, bestuursvoorzitter van Voilà. „Het is goed dat er zoveel aandacht voor is gekomen, want de werkdruk is de laatste jaren flink toegenomen. Gelukkig heeft de minister het gereserveerde geld voor het terugdringen van de werkdruk, dat aanvankelijk in 2020 vrij zou komen, naar voren geschoven.”

AUTONOMIE Volgens Weiler, ooit zelf voor de klas, wordt er veel gevraagd van de leerkracht. „Kijk eens naar de administratieve rompslomp en de toenemende druk van buitenaf. Van zowel ouders als van het

ministerie dat prestaties eist. Tegelijkertijd wordt het speelveld van de leerkracht steeds beperkter.” Later merkt hij op: „Als je een leerkracht zijn autonomie afpakt, is dat killing. Tenslotte kies je voor dit vak om je passie en talenten in te zetten. En natuurlijk zijn er ook mindere kanten aan het vak, maar zeg mij in welk vak niet? Vroeger hoefde je ook niet voor het geld het onderwijs in te gaan, maar je kon wel alle kanten op met je klas. Of de leerkracht onderbetaald wordt? Ja.” Kort daarop: „Maar het is een prachtig vak.”

STAPPEN Na de stakingsdag van 12 december vorig jaar werd de werkgroep werkdruk gevormd. De voorfinanciering van Voilà (125.000 euro) maakte het mogelijk om tot actie over te gegaan. Broekhuizen: „Al vrij vlot had elke school een goed beeld welke stappen nodig waren. Er was vooral behoefte aan extra ondersteuning. En die is er gekomen met het inzetten van pedagogische medewerkers en vakdocenten.” Wat die vakdocenten betreft meent hij: „Daar wordt het onderwijs alleen maar beter van. Bovendien geeft het de leerkracht ruimte om andere dingen te doen. Vindt de leraar het zelf leuk om bijvoorbeeld gymles te geven? Prima, dan regelen we iets anders om de werkdruk te verminderen. Aan zo'n structuur wil ik graag werken.” Weiler: „Het zou fijn zijn als je in elke school iemand extra hebt lopen, of zelfs twee, die voor allerlei dingen inzetbaar zijn of bij ziekte van een collega direct kunnen inspringen. Dan krijg je rust in je school, hetgeen zo belangrijk is.” Stipt tevens aan: „Leerkrachten hebben kritisch naar hun eigen uren gekeken. Zijn alle uren wel productief genoeg? Doe ik de juiste dingen? Soms kan een kleine verschuiving al verlichting geven.”

OMSLAG Weiler blikt terug op een boeiend jaar. „Waarom successen zijn behaald en dat had ik twee jaar geleden niet voor mogelijk gehouden. We zijn door een dip heen,

maar het zal nog wel een aantal jaren duren voordat we staan waar we willen staan. Zo is het lerarentekort een groot probleem. Twee jaar geleden was het enkel een grote stedenprobleem, maar inmiddels breidt het zich als een olievlek uit over Nederland. Leraren hebben nu een keuze. Zo hebben wij collega's zien vertrekken omdat ze elders, dichterbij huis, ook aan de slag konden. Zijn instromers? Momenteel zijn er twee werkzaam binnen onze organisatie. We zetten ze niet meteen met alle verantwoordelijkheid voor de klas, daar gaat eerst een begeleidingstraject van drie maanden aan vooraf.” Vervolgt nadrukkelijk: „Bovenal is het positief dat de leerkracht dit jaar gehoord is en dat schoolbesturen zich inspinnen om de leerkracht zo goed mogelijk te faciliteren.” Broekhuizen rept van een jaar waarin een omslag heeft plaatsgevonden. Hij ventileert het zo: „Passie is een grote valkuil voor hoge werkdruk. Het is goed om te zien dat veel collega's nu een beter balans vinden tussen werk en privé. Ik geef toe: het is puffen geweest de afgelopen jaren, maar op een gegeven moment moet de knop om. Onze leerkrachten hebben dat gedaan. De woede is weggeëbd. Ze worden weer stuurman van hun eigen werk en welbevinden. En Voilà faciliteert in dit proces.” Voilà Vitaal, noemt Broekhuizen, is daar een goed voorbeeld van. „Hierin draait het om fysieke- en mentale vitaliteit, maar ook het vinden of behouden van een goede balans tussen werk en privé. Het aanbod behelst een cursus over voeding en gezondheid, maar ook sportieve activiteiten zoals een hardlooptraining of boksen.” Daarnaast kunnen leerkrachten aankloppen voor loopbaanbegeleiding inclusief gebruik van coaches. „Als stichting creëren we een klimaat waarin iedere leerkracht zich kan versterken en zich prettig voelt. Dat komt het onderwijs ten goede.” Weiler ten slotte: „Kenmerkend voor Voilà is dat we samen met de scholen optrekken. Niets wat we bespreken is taboe, we staan open voor initiatieven.”



■ Op de stakingsdag van vorig jaar droegen leraren suggesties aan voor vermindering van werkdruk.